

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_PŘS_318

RUMIŠTĚ A OKRAJE CEST; LIDSKÁ SÍDLA – organismy provázející člověka

Autor: Karel Primas, Mgr.

Použití: 7. třída

Datum vypracování: 27. 1. 2013

Datum pilotáže: 28. 1. 2013

Metodika: žáci mohou vyplňovat pracovní list buď jako opakování pobraného učiva nebo také jako písemné prověření získaných znalostí

Anotace: Pracovní list navazuje na prezentace o rumištích; a lidských sídlech – mikroorganismy, vnitřní a vnější paraziti, živočichové žijící v lidských příbytcích (bezobratlí i obratlovci). Je určen k opakování pobraného učiva. Lze jej použít i jako písemné opakování na známky.

Klíčová slova: rumiště, onemocnění, vir, bakterie, očkování, imunita, vnější/vnitřní parazit/cizopasník, potkan, krysa, deratizace, konkurent člověka

Základní škola Kladno, Vašatova 1438

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Karel Primas

datum: _____

jméno: _____

třída: _____

Rumiště; lidská sídla – organismy provázející člověka

1. Co jsou rumiště? (Můžeš napsat také místa, která se rumištěm podobají.)

2. Co je typické pro byliny rostoucí na rumištích?

3. Napiš alespoň 3 příklady

a) bakteriálních onemocnění: _____

b) virových onemocnění: _____

4. Jak můžeš posilovat svou odolnost vůči nemocem?

5. Jak se odborně říká obranyschopnosti organismu? _____

6. Popiš, jaké jsou dva principy očkování.

1) _____

2) _____

7. Proč nesmíš sníst plesnivou potravinu? (I když je plesnivá jen zčásti.)

8. Jaký je odborný termín pro „cizopasnika“? _____

9. Vysvětli a uveď příklady (u každého alespoň 2 př.):

• vnitřní cizopasník – _____

• vnější cizopasník – _____

10. Popiš životní cyklus vybraného vnitřního cizopasníka.

11. Vyber si libovolného lidského cizopasníka a objasni, čím může být pro člověka nebezpečný.

12. Do tabulky uveď jména organismů, jejich systematické zařazení (= BONUS) a doplň, podle čeho je rozlišíš.

organismus		
jméno		
BONUS: systematické zařazení	kmen: _____ podkmen: _____ třída: _____ řád: _____	
uši		
ocas		
životní prostředí		

13. Vysvětli pojmy:

- deratizace – _____
- konkurent člověka (uveď **kromě vysvětlení** také 3 příklady) – _____

14. BONUS: Proč mají vnitřní cizopasníci bílou barvu?

AUTORSKÉ ŘEŠENÍ

datum: _____

jméno: _____

třída: _____

Rumiště; lidská sídla – organismy provázející člověka

1. Co jsou rumiště? (Můžeš napsat také místa, která se rumištím podobají.)
Místa, kam lidé odkládají odpady, nepečují o ně, ale velkou mírou je ovlivňují. Podobají se okrajům cest, silnic, železnic...
2. Co je typické pro byliny rostoucí na rumištích?
Např. rychle rostou, často jsou léčivé/jedovaté...
3. Napiš alespoň 3 příklady
 - a. bakteriálních onemocnění: angína, úplavice, tuberkulóza, zubní kaz, cholera, mor, černý kašel, tetanus, kapavka, borelióza...
 - b. virových onemocnění: chřipka, rýma, neštovice, dětská obrna, zarděnky, příušnice, klíšťová encefalitida...
4. Jak můžeš posilovat svou odolnost vůči nemocem?
Např. otužováním, cvičením, zdravou stravou s vitamíny, dodržováním hygieny...
5. Jak se odborně říká obranyschopnosti organismu? imunita
6. Popiš, jaké jsou dva principy očkování.
 - 1) Do těla se vpraví oslabený/mrtvý zárodek onemocnění – bakteri/vir → tělo se samo naučí vytvořit protilátky.
 - 2) Do těla se vpraví přímo protilátky.
7. Proč nesmíš sníst plesnivou potravinu? (I když je plesnivá jen zčásti.)
Vlákna plísně prorůstají do potraviny a nemusí být vidět. Plíseň uvolňuje do potraviny pro nás jedovaté látky.
8. Jaký je odborný termín pro „cizopasnika“? Parazit.
9. Vysvětli a uveď příklady (u každého alespoň 2 př.):
 - vnitřní cizopasník – Orgasnimus, který žije v těle jiného organismu a zároveň mu tím škodí. Např. tasemnice, škrkavka, roup...
 - vnější cizopasník – Orgasnimus, který žije na těle jiného organismu a zároveň mu tím škodí. Např. veš, klíště, blecha, komár...
10. Popiš životní cyklus vybraného vnitřního cizopasnika.
(Dle výběru žáka)
11. Vyber si libovolného lidského cizopasnika a objasni, čím může být pro člověka nebezpečný.
(Dle výběru žáka.)

12. Do tabulky uveď jména organismů, jejich systematické zařazení (= BONUS) a doplň, podle čeho je rozlišíš.

organismus		
jméno	<i>krysa</i>	<i>potkan</i>
BONUS: systematické zařazení	kmen: <u>strunatci</u> podkmen: <u>obratlovci</u> třída: <u>savci</u> řád: <u>hlodavci</u>	
uši	<i>větší než potkan</i>	<i>menší než krysa</i>
ocas	<i>v poměru k tělu dlouhý / delší než potkan</i>	<i>v poměru k tělu krátký / kratší než krysa</i>
životní prostředí	<i>suchá místa – půdy, sýpky...</i>	<i>vlhká a teplá místa – sklepy, kanalizace...</i>

13. Vysvětli pojmy:

- deratizace – Likvidace hlodavců.
- konkurent člověka (uveď **kromě vysvětlení** také 3 příklady) – Organismus konkurující člověku v nárocích na potravu – znehodnocuje ji. Např. myš, potěmník, mol...

14. BONUS: Proč mají vnitřní cizopasnici bílou barvu?

Nemá pro ně význam, nepotřebují ji, protože žijí uvnitř těla hostitele. Nemusí se maskovat...

Použité zdroje:

- Krysa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 27. 1. 2013].
Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rattus_rattus_vs._norvegicus_CS.png
- Potkan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 27. 1. 2013].
Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rattus_rattus_vs._norvegicus_CS.png